

**ПИТАЊА И ПРЕДЛОЗИ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА, ЧЛАНИЦА ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ, У ВЕЗИ
СА ПРИМЕНОМ ЗАКОНА О ЕЛЕКТРОНСКОМ ФАКТУРИСАЊУ**

1. У складу са чланом 43. Закона о порезу на додату вредност, добављачима је било омогућено да издају тзв. Документ о обрачуну у случају поврата. Имајући у виду да здравствене установе (болнице, клинички центри, здравствени центри) нису регистровани и немају дозволу да врше промет лекова и медицинских средстава, добављачима је било омогућено да издају документ по обрачуну у случају поврата лекова који су неутрошени. Бенефит је био вишеструки и давао је могућност да и у ситуацијама, када је за неког пацијента у једној болници хитно потребан лек, а нека друга болница има неутрошену количину, ураде Документ по обрачуну, тј. изврше поврат из једне болнице и фактурисање другој. Тренутно, имајући у виду да СЕФ није предвидео ову врсту докумената, онемогућени су да врше ову врсту поврата и ови лекови стоје у болницама.

ПРЕДЛОГ: Како су представници Министарства финансија информисали чланице Групације велерогија Удружења за фармацију и медицинску делатност ПКС да не постоје техничке могућности да се ова врста докумената предвиди на СЕФ-у, као једино решење поменутог проблема видимо у усклађивању Закона о порезу на додату вредност, где би се омогућило да се и у описаним случајевима може вршити обичан поврат робе тј измена основице по претходном промету.

2. Због техничких проблема и недоступности система, дешава се да фактуре послате преко АПИ-ја прођу на СЕФ, али у статусу Грешка приликом слања или Слање. Министарство је омогућило да се таква фактура откаже и поново пошаље под истим бројем. Епилог је да на СЕФ-у постоји исти број фактуре у два реда – један је отказан, а други активан. Такође, недоступност портала СЕФ-а – при чему је велики број докумената у статусу „Грешка приликом слања“ или „Нова“ (март, мај, јун).

Последично, фактуре остају прокњижене у пословном систему издаваоца под једним датумом, а послате на СЕФ под другим датумом.

Поставља се питање, како би наведено било третирано у случају пореске контроле, имајући у виду да се не ради о сторном документу, већ о поновном слању истог документа на СЕФ због техничких проблема. (Ова опција је у међувремену укинута, али је потребно поново омогућити).

Шта значи статус одбијено са становишта Закона о порезу на додату вредност?

Одбијање еФактуре је техничка функционалност система електронских фактура то јест одбијање фактуре није пореско правна категорија те није уређено прописима о ПДВ. Дакле чињеница да је прималац одбио еФактуре не утиче на обавезу издаваоца да обрачуна и плати ПДВ ако му је настала обавеза у складу са законом о ПДВ. На пример, ако је обвезник ПДВ извршио промет и по том основу му је настала обавеза за ПДВ, околност да је прималац из неког разлога одбио еФактуру не утиче на дужности обвезника ПДВ које произилазе из Закона о ПДВ.

Књижна одобрења одобрена од стране купца – може ли се сматрати да је испуњен услов за корекцију излазног ПДВ-а?

Кад је реч о смањењу ПДВ по основу накнадног смањења ПДВ подсећамо да је одредбама члана 22. Правилника о електронском фактурисању ово питање уређено на следећи начин: Ако је документ о смањењу електронска фактура или неки други документ издат обвезнику ПДВ, обвезник ПДВ, односно издавалац у збирној евиденцији ПДВ за порески период у којем поседује обавештења обвезника ПДВ, тачније примаоца да је извршио исправку одбитка претходног пореза, односно да обрачунати ПДВ није користио као претходни порез, евидентира износ за који је смањен обрачунати ПДВ у пољу у којем се исказују подаци о смањењу ПДВ. Обавештење из става 1. овог члана не издаје се преко система електронских фактура. Ако је документ о смањењу, електронска фактура или неки други документ издат лицу које није обвезник ПДВ, обвезник ПДВ издавалац у збирној евиденцији ПДВ за порески период у којем је прималац потврдио документ о смањењу евидентира износ за који је смањен обрачунати ПДВ у пољу у којем се исказују подаци о смањењу ПДВ. Документ о смањењу из става 3 овог члана може бити потврђен на самом документу о смањењу или посебним документом који је послат електронским путем или на неки други начин. Дакле, потврђивање документа о смањењу из става 4. овог члана не врши се преко система електронских фактура осим ако је документ о смањењу издат лицу које није обвезник ПДВ преко система електронских фактура када се прихватањем документа о смањењу сматра да је тај документ потврђен.

Дакле, кад се у својству примаоца појављује обвезник ПДВ, да би обвезник ПДВ који врши промет смањено ПДВ по основу накнадног смањења основице потребно је да поседује обавештење од примаоца да је по том основу и извршио исправку претходног пореза, односно, да није користио право на претходни порез, с тим што се ово обавештење опет шаље ван СЕФ-а писаним путем или путем електронске поште или слично.

ПРЕДЛОГ: Молба је да се утврди прелазни период у ком се фактуре са недостацима и „грешкама” условљеним техничком неприлагођеношћу СЕФ система, који се још увек развија и константно мења, неће сматрати неисправним фактурама у пореском смислу.

3. Документа послата преко АПИ-ја (иако потврђена од стране СЕФ-а) у великом проценту завршавају у статусу из кога крајњи корисник не може да их потврди/преузме/види, те не постоји могућност увида у статус ових докумената на СЕФ-у све док купац не пријави да фактура није видљива или да не могу да је преузму.

У актуелној верзији апликације сваки документ који није до краја послат неће бити видљив примаоцу, а пошиљаоцу ће документ бити у слању.

Када је документ до краја исправно послат, пошиљаоцу ће документ бити у статусу „Пслато”, а примаоцу у статусу „Ново”.

4. Није решено делимично затварање аванса, него се аванси затварају увек 100%.

ПРЕДЛОГ: Пронаћи решење за делимично затварање аванса, за затварање рачуна из више аванса, за затварање рачуна из остатка аванса, за затварање рачуна из старих аванса, за затварање рачуна делимично из старих аванса, а делимично из нових аванса. Према досадашњем решењу, омогућено је да се затвори 100% аванс или да се од остатка направи нови аванс, док нови аванс од дела незатвореног аванса - не може да се ради јер је то издавање лажног документа.

5. Проблем повезивања предрачуна са уплатом, потом авансним рачуном који се позива на предрачун, потом коначни рачун на авансни рачун и то за сваку примљену уплату, која мора да буде у истом износу као и предрачун. (нпр: У претходним годинама, поједини купци су уплаћивали износ - не по предрачуну, већ по њиховој пројекцији. Сада су привредни субјекти принуђени да, када се нађу у оваквој ситуацији, враћају новац купцима, јер нису у могућности да развију техничке могућности да за сваку уплату издају авансни рачун).

ПРЕДЛОГ: Издавање авансних рачуна преко СЕФ-а, као и до сада, у складу са чланом 165. Правилника о ПДВ-у, само уколико је авансна уплата примљена у једном пореском

периоду, а промет добара је извршен у другом пореском периоду. Наведено представља велики проблем у пословању привредних субјеката који имају већи број уплата и рачуна дневно.

6. Велики проблем, представља немогућност штампања извештаја из СЕФ-а о свим унетим рачунима за неки временски период (месец дана) ради поређења стања у СЕФ-у и књиговодственог стања, са циљем да се правилно одради збирна и појединачна евиденција ПДВ-а.

ПРЕДЛОГ: Увести опције израде наведеног извештаја (списак фактура издатих преко СЕФ-а за одредјени временски период, са збирним финансијским подацима). Уместо слања комплетног рачуна на СЕФ размотрити да се уносе само збирни износи по фактурама.

7. Оверавање изјаве након прихватања електронског књижног одобрења или сторно рачуни – представља додатно оптерећење у пословању. Наиме, у ситуацији када једна страна изда, а друга страна преко СЕФ-а прихвати књижно одобрење или добије информацију да је рачун сторниран, поставља се питање сврсисходности захтева у погледу додатне изјаве у папирном облику, са печатом и потписом стране која је добила књижно одобрење или је сторниран рачун.

ПРЕДЛОГ: Омогућити чување доказа са СЕФ-а у електронском облику за свако књижно одобрење или сторно рачун и тиме омогућити увид у све предузете кораке/радње. Суштина комуникације и слања рачуна преко СЕФ-а се губи ако се и даље захтевају писани докази у папирном облику.

8. Немогућност поновног слања књижних одобрења из лошег статуса;
9. Неусаглашеност Закона о електронском фактурисању са Законом о ПДВ-у, огледа се нпр. у потреби да се захтева изјава да купац није користио ПДВ по фактури коју је одбио.

ПРЕДЛОГ: Укинути обавезу да се тражи изјава купца да није користио претходни ПДВ када дође до сторнирања, измене или отказа непотврђене фактуре, већ само да та обавеза постоји у случају када се сторнира потврдјена фактура.

Имајући у виду наведено, потребно је одложити електронске евиденције ПДВ-а док се за то не стекну услови, закони усагласе и техничка упутства буду јасна и недвосмислена.

10. Приликом сторнирања рачуна из претходних пореских пријава, када је нови рачун мањи од претходног, по Закону о електронском фактурисању у СЕФ-у потребно је правити везу са оригиналним рачуном, датум издавања у СЕФ-у је аутоматски генерисан, а датум промета тог рачуна мора бити оригинални тј. датум претходног рачуна. Наведено, у великом систему са великим бројем докумената и аутоматизацијом процеса је немогуће спровести без додатних измена и додатних трошкова, што захтева пуно ручног рада и праћења, што ствара ризик од учесталих и бројних грешака.

Нелогичност у оваквим случајевима огледа се у томе што је датум рачуна у СЕФ-у, у текућем пореском периоду, а да датум промета буде из претходног пореског периода (програмски систем не дозвољава такав начин рада).

Такође, проблеми се јављају приликом сторнирања рачуна и давање изјава од стране купца да рачун није књижен ван СЕФ-а, као и приликом прикупљања обавештења за умањење пореза код књижних одобрења ван СЕФ-а.

ПРЕДЛОГ: За сторно рачуне на СЕФ-у увести форму изјаве везано за рачун који је одбијен, која ће се сматрати довољном за корекцију ПДВ-а, док за одобрења која су прихваћена у СЕФ-у, сматрати довољним доказом за умањење ПДВ-а, или омогућити форму изјаве путем СЕФ-а.

11. Закон о електронском фактурисању није дефинисао основ у Систему електронског фактурисања за измену износа ПДВ-а у случајевима накнадног смањења основице (књижна одобрења).

- ПРЕДЛОГ:** Имајући у виду да су од 01.01.2023. године, већина привредних субјектата прешли на размену докумената преко Система за електронско фактурисање те да престаје досадашњи начин слања докумената у папиру, дефинисањем у Закону о електронском фактурисању који је основ, у Систему електронског фактурисања, за измену износа ПДВ-а у случајевима накнадног смањења основице (књижна одобрења) постићи ће се потпуна дигитализација
12. У Систему електронских фактура није предвиђена размена сторно докумената.
ПРЕДЛОГ: Издаваоци докумената су принуђени да сторно документа шаљу у папиру. Ако би се преко Система електронских фактура размењиватла и сторно документа постигла би се додатна контрола и потпуна дигитализација размене докумената и елиминисање папира.
13. У Закону о електронском фактурисању није дефинисано поступање везано за умањење/увећање.
ПРЕДЛОГ: Због наведеног, привредни субјекти који издају електронска документа добијају захтеве од клијената да се обавеза у ЦРФ умањи пре него што су обавезе у ЦРФ везано за одобрења и задужења фактуре одобрене у СЕФ и одобрења/задужења издата. Такође, потребно је дефинисати да обвезник у случају накнадног смањења основице може да измени износ ПДВ-а када је књижно одобрење прихваћено од стране клијента. На овај начин би се елиминисали размена папирне документације и обезбедило умањење обавезе за ПДВ у истом периоду кад је и клијент увећао своју обавезу у пословним књигама.
14. Проблем са слањем и примањем докумената што изискује додатно ангажовање запослених да сторнирају документа и да издају нова, што представља велики ризик нарочито код клијената који су месечни обвезници ПДВ-а и који додатно имају право на одбитак истог, јер су у обавези да коригују пријаве у случају сторнирања докумената.
15. Неприказивање рабата на еФактури када се подаци шаљу преко АПИ-ја. Напомињемо да су подаци о проценту и износу рабата слати на е фактуре од стране добављача, али је систем СЕФ-а имао техничку грешку и наведене податке није приказивао на фактури, иако је основицу уредно умањено и укупна вредност без и са ПДВ-ом је исправна и усклађена са одобреним рабатима.
16. Неусклађеност датума промета и датума издавања: преко АПИ-ја су слати исправни подаци о датуму промета и исправно су приказани на збирном прегледу на порталу СЕФ. Али када се штампа пдф приказ фактуре на њему је датум промета померен за један дан у односу на оно што је добављач послао. На тај начин долази се у ситуацију да је датум издавања данашњи, датум промета данашњи и исправан на порталу у збирном прегледу, али у пдф приказу еФактуре датум промета је сутрашњи.
17. Нефункционалност филтера на СЕФ порталу – до маја месеца т.г. постојала је могућност укључивања филтера на СЕФ порталу и рад са одабраним документима, док актуелно решење на порталу не задржава одабране филтере, изузев датума (наведено отежава претрагу, посебно у случајевима масовног броја фактура).
18. СЕФ је компликован за претраживање. У случају пријема исправне фактуре и њеног књижења, у моменту слања информације о одобрењу на СЕФ, дешава се да систем не ради. Директним приступом СЕФ-у, долази се до информације да је датум слања 01.01.0001, што није видљиво на ХМЛ-у, што представља неисправан рачун. Наведено има за последицу кореспонденцију са добављачима у вези са сторнирањем фактуре иако није њихов пропуст а не постоји могућност да податке са СЕФ-а увежемо у excel, ради провере података.

19. Промене података у АПР – веза са порталом за еФактуре. Недоумице ствара начин увезивање података и њиховог ажурирања (ко врши ажурирање података на порталу еФактура).

ПРЕДЛОГ: Ускладити портал да преузима датум регистрације са АПР, а не датум синхронизације.

Промене података врши сам корисник, тачније саму синхронизацију, тако што у делу апликације „Подешавања“ бира опцију „Детаљи компаније“, изврши акцију, освежи податке из надлежних регистара. Ова опција дакле постоји када дође до промене података у надлежном регистру како би корисник могао да повуче измењене податке дате компаније.

20. Проблем усаглашавања међусобних потраживања/стања приликом књижења услед недоумица у вези са датумом/моментом књижења.

Наведено отвара следећа подпитања:

- Приликом издавања еФактуре преко СЕФ-а, у моменту књижења рачуна и задуживања купца, где извршити књижење када је датум промета настао раније у једном пореском периоду а у другом је издата еФактура преко СЕФ-а?
- Да ли у наведеној ситуацији разграничити потраживање до момента издавања преко СЕФ-а а ПДВ обавезу по датуму промета?
- Када је рачуноводствена исправа веродостојна за књижење од момента увођења еФактура?

У складу са начелом настанка пословног догађаја, пословни догађај се признаје кад је настао и укључује се у финансијски извештаје у периоду на који се односи, независно од пријема или исплате новца у вези са тим пословним догађајем. Самим тим, уколико је пословна промена настала у једном пореском периоду, на пример у мају 2023. године а ставићемо датум издавања документа јун 2023. године, насталу пословну промену треба евидентирати у мају. Уколико је реч о излазној електронској фактури која се односи на промет на пример из маја 2023. и то на промет за који су испуњени услови за признање прихода, а иста је издата у јуну 2023. године, пословна промена се евидентира у мају задужењем рачуна 281 Потраживања за нефактурисани приход, уз истовремено признање прихода на одговарајућем рачуну класе 6 Приходи и обавезе за ПДВ на рачуну 470 или 471, док се у јуну задужује рачун 204 Купци у земљи уз одобрење рачуна 281. С друге стране, улазна фактура примљена преко СЕФ-а се књижи у периоду на који се односи, значи према датуму промета у мају 2023. ставом за књижење 5 или 1, 27 / 490, с тим што се ПДВ књижи на рачуну разграниченог ПДВ, рачуна 2709 или 2719, док се у периоду издавања и прихватања фактуре јун 2023. врши укидање разграничења и признавање обавезе из пословања ставом за књижење 490 / 435, као и укидање разграниченог ПДВ ставом за књижење 270 или 271 / 2709 или 2719. Напомињемо: уколико обвезник електронску фактуру издату за промет који је извршен у једном пореском периоду прихвати до истека рока за предају пореске пријаве ПДВ за порески период у којем је промет извршен, има право на одбитак претходног пореза већ у тој пореској пријави иако је електронска фактура издата у наредном пореском периоду.

Признавање прихода врши се у складу са одабраним оквиром финансијског извештавања.

Овом приликом подсећамо да је у међународном стандарду финансијског извештавања МСФИ 15 Приходи од уговора са купцима („Службени гласник РС“, број 123/2020) и у Правилнику о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања

позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, број 89/2020) садржан захтев да се приход од продаје робе признаје кад је контрола над робом пренета купцима, док је у међународном стандарду финансијског извештавања за мале и средње ентитете („Службени гласник РС“, број 83/2018 – у даље тексту: МСФИ за МСП) садржан захтев да се приход од продаје робе признаје кад су на купца пренети значајни ризици и користи од власништва над робом. Дакле, из напред наведеног произилази да привредни субјекти који примењују пуне међународне стандарде финансијског извештавања или правилник приход треба да признају у моменту кад контролу над продатом робом пренесу на купца, док привредни субјекти који примењују МСФИ за МСП треба да признају приход у моменту кад на купца пренесу значајне ризике и користи од власништва над робом. Кад су напред наведени услови за признавање прихода испуњени, привредни субјект признаје приход независно од тога да ли је до момента признавања издао или није еФактуру, као и независно од тога да ли је та издата еФактура преко СЕФ-а прихваћена од стране купца. У случају кад до момента признавања прихода није издата еФактура признаје се приход и потраживање за нефактурисани приход на рачуну 281, док се у случају признавања прихода по издатој еФактури признаје потраживања од купаца на рачуну 204. Улазна или излазна еФактура, да би се сматрала веродостојном рачуноводственом исправом, на основу које се врши књижење у пословним књигама, мора да обухвата све податке потребне за књижење тако да се из ње недвосмислено може сазнати основ, врста и садржај пословне промене на коју се односи, као и њена веродостојност, потпуност, истинитост, рачунска тачност итд, мора бити оверена потписом односно другом идентификационом ознаком одговорног лица, то јест лица које је општим актом привредног субјекта одређено за контролу рачуноводствених исправа. Основ за књижење пословне промене исказане на еФактури, може бити улазна или излазна, а посебно у случају када датум промета и датум издавања еФактуре нису исти, поред еФактуре су и други документи који се односе на насталу пословну промену, на пример отпремница, пријемница и тако даље, а који исто као и еФактура морају бити веродостојне рачуноводствене исправе оверене од стране лица које је општим актом привредног субјекта одређено за контролу рачуноводствених исправа.

- **ПРЕДЛОГ:** Неопходно је регулисати законима и прецизирати када су стварни приходи од продаје настали и да ли је то моменат када купац прихвати исправан рачун Или када продавац књижи отпремницу. Другим речима, спорна су потраживања „кт 2040“, када се задужење купаца те се поставља питање одреднице датума - да ли је датум преко СЕФ-а или датум када је примљена роба на отпремници.

21. Систем не прихвата да је обавеза већ плаћена другом комитенту. Нпр. фактура примљена од осигуравајуће куће за регистрацију возила на којој стоји износ "укупно за плаћање", при чему је износ плаћен ауто кући која је извршила услугу регистрације, представља грешку система, а не осигуравајуће куће или ауто куће.

22. Грешке које се јављају у погрешним ХМЛ фајловима:

- погрешно обрачунат износ ПДВ-а
- на погрешном пољу ХМЛ фајла приказан износ ПДВ-а
- неисправно исказани попусти, субвенције и слично
- јединица мере није унета у складу са прописаним стандардом
- погрешна пореска категорија

- у пољу ХМЛ фајла за текући рачун наводи се неколико рачуна или се уноси назив банке словима
- шифра услуге превазилази дозвољени број карактера
- у ХМЛ фајлу наведен ПИБ издаваоца е-фактуре а МБ неког другог правног лица

ПРЕДЛОГ: За ХМЛ фајлове који се учитавају на портал СЕФ из рачуноводствених програма и(или) других апликација компатибилних са порталом СЕФ-ом при слању успоставити аутоматску контролу података у ХМЛ фајловима као што постоји при ручном уносу е-фактура на портал СЕФ. То значи да неиспавна е-фактура тј ХМЛ фајл не би могао бити издат од стране добављача нити би такав стигао до купца. Тиме би се у значајној мери смањио број сторнираних и(или) одбијених е-фактура што даље утиче на смањење броја послатих обавештења о умањењу одбитка претходног ПДВ по таквим е-фактурама. Тренутно, без аутоматских контрола ХМЛ фајлова при слању, примаоци контролишу/анализирају ХМЛ фајлове издаваоца што захтева додатне ресурсе код примаоца. Успостављањем аутоматских контрола, проблем би био решен на извору тј код издаваоца е-фактура чиме би били приморани да издају исправне ХМЛ фајлове уколико желе да наплате испоручена добара/пружене услуге. Када би једном поставили систем како треба, свако издавање е-фактура би било исправно. Самим тим ни примаоци не би трошили време на контролу ХМЛ фајлова већ би све текло много тачније и течније.

23. Исправну фактуру у програму, са описом услуге која је извршена, код које након слања на СЕФ, опис испод услуге није видљив и ствара проблем у смислу да купац не може да прихвати фактуру у том случају.

ПРЕДЛОГ: Омогућити да фактуре које су сачињене у програму буду исте и приликом слања на СЕФ, уместо што СЕФ сам мења фактуру, без обавештења да је извршио неке измене.

24. Да ли поред слања еФактуре са скенираном отпремницом, превозницом, друга документа, засебно треба слати оригинал отпремницу?

Одредбама Закона о трговини („Службени гласник РС“, број 52/2019) уређују се услови и начин за обављање трговине на јединственом тржишту Републике Србије, унапређење трговине и заштита тржишта, забрана непоштене тржишне утакмице и надзор. Указујемо да доношењем Закона о електронском фактурисању („Службени гласник РС“, број 44/2021, 129/2021 и 138/2022) није престала примена закона и прописа донетих на основу овог закона. Сагласно одредби члана 29. став 1. Закона трговац је дужан да поседује исправе о производњи, набавци и продаји робе, нарочито са подацима о пословном имену, адреси, ПИБ-у и матичном броју или броју пољопривредног газдинства, односно броју из одговарајућег регистра произвођача или добављача, броју и датума издавања исправе, називу, мерној јединици и количини робе, набавној цени робе, задужењу за властиту робу и продајној цени робе. Робу у превозу морају да прате исправе које су у непосредној вези са њеним превозом и које нарочито садрже: број и датум исправе, пословно име, адресу, ПИБ и матични број или број пољопривредног газдинства односно број из одговарајућег регистра испоручиоца, примаоца и превозника (уколико га има), место и адресу објекта из кога се испоручује и у који се испоручује, име, презиме и потпис одговорних лица испоручиоца и превозника, назив робе и количину. То је члан 29. став 2. Закона. Указујемо поново да исправе из члана 29. овог закона могу бити у оригиналу или копији и могу имати форму електронског документа.

Сагласно члану 30. Закона, трговац је дужан да води евиденцију промета робе на основу исправа из члана 29. овог закона. С тим у вези, Правилником о евиденцији промета („Службени гласник РС“, број 99/2015 и 44/2018) уређују се садржина, облик, начин вођења и место чувања евиденције промета робе. Евидентирање у књизи евиденције врши се на основу веродостојних исправа: фактура, царинска исправа, доставница, отпремница, фактура-отпремница, интерна преносница, пријемница, дневни извештај

фискалне касе односно фискални документ, записник, пописна листа, реверс, исправа о откупу, потврда и друго. Исправе које прате робу садрже следеће податке: број и датум исправе, пословно име, адресу и ПИБ испоручиоца, примаоца и превозника (уколико га има), место и адресу објекта из кога се испоручује, име, презиме и потпис одговорних лица испоручиоца, примаоца и превозника, назив робе и количину. Такође додајемо да исправе на основу којих се врши евидентирање у књизи евиденције поред наведених података садрже и јединичну цену и вредност робе.

Отпремница је дакле робна исправа која пре свега служи томе да трговац направи промену у магацину односно да евидентира промењену количину залиха у магацину. Имајући у виду наведено, мишљења смо да трговац треба да креира отпремницу оног дана кад роба крене ка купцу, јер је то тренутак кад роба напушта магацин трговца. С тим у вези, датум на отпремници јесте датум кад је роба напустила магацин трговца. Испоручилац робе, а то је привредни субјект у чијем саставу послује магацин, издаје отпремнице прописане садржине које прате робу у превозу и које прималац робе потписује. Отпремница дакле представља доказ да је предметна роба испоручена, односно да је купац исту примио.

25. Истовремени рад више корисника у једној компанији није могућ. У последње време јавља се проблем претраживања - спорост система у претрази, због великог броја излазних и улазних докумената. Такође, због ограничавајућих перформанси СЕФ портала, проблем настаје тако што СЕФ не врати информацију да неки статуси нису преузети. Код великих система могућност грешака је велика, а због великог броја докумената, контрола је врло отежана.

26. Када је у питању делатност која се тиче откупа секундарних сировина, обавеза плаћања пореза у висини од 1 % припада купцу по члану 10 став 2 закона о ПДВ-у.

- Приликом издавања фактуре, као основ за изузеће од ПДВ-а наводи се категорија АЕ, а шифра основа ПДВ-РС-10-2-1. Затим се наводи ПДВ категорија Н са шфром основе ПДВ-РС-3-Д3.
- Приликом попуњавања фактуре, под шифром 1 уноси се робу, количина, цена, ПДВ категорија АЕ, под шифром 2 АНУЛИРАЊЕ, количина -1, јединица мере ком, али проблем и недоумица је по питању формулације цене –на који начин се исказује тај 1 % на терет купца?

На следећој слици можете да видите, у наведеном случају се 1% пореза по одбитку примењује на износ накнаде коју продавац фактурише за промет секундарних сировина, као што можете да видите на следећи начин:

Opis	Količina	Jedinična cena	Jedinica mere	Popust	Iznos bez PDV	PDV stopa
Otpadni aluminijum	1	100,00	kom	0,00	100,00	Obrnuto obračunavanje PDV
Anuliranje 1% poreza	-1	1,00	kom	0,00	-1,00	Anuliranje
Zbir stavki u mehanizmu obrnute naplate:						100,00
Zbir stavki - anuliranje:						-1,00
Ukupno osnovica - obrnuti obračun PDV-a:						100,00
Ukupno osnovica - anuliranje:						-1,00
Ukupan iznos:						99,00
Umanjena osnovica - obrnuti obračun PDV-a:						100,00
Umanjena osnovica - anuliranje:						-1,00
Ukupno za uplatu:						99,00

27. Поставља се питање да ли ће подаци са ЕСФ бити аутоматски повучени у портал е-фактуре или ће се уносити у збирну евиденцију. Предложено је и да се допуни портал е-фактуре са одређеним извештајима (укупно фактурисано, исказан ПДВ и сл.).

28. УБЛ2.0 спецификација налаже упис цене умањене за попусте у поље БТ-146 (Invoice/cac:InvoiceLine/cac:Price/cbc:PriceAmount). Рачуни ручно направљени на порталу у ово поље уносе цену неумањену за рабате, што изазива бројне недоумице око изгледа опште ПДФ форме рачуна и што многи субјекти злоупотребљавају у смислу одбијања рачуна
29. Пословни процеси као што су бесплатне пошиљке/натурални рабати, грађевинске ситуације, интерни обрачун ПДВ и други процеси где је обрачун ПДВ-а прилично сложен процес, нису решени или је решење такво да га у пракси није исплативо спроводити. Ажурирања система доносе новине које нису исправно или уопште документоване, па се дешава да изненада нешто што је до јуче радило, престане да ради.
30. Квалитет упутстава за рад у систему је сувише низак. Техничка документација је и даље делом на енглеском језику, доступни видео материјали су обимни али ниског информативног капацитета. Нпр. нигде није јасно објашњено да ли оригинални рачун у прилогу еФактуре и даље има исту правну снагу као и општи ПДВ рачун из ког се не могу видети бројне комерцијалне позиције. Наведено доводи кориснике у заблуду да, уколико еФактура има у прилогу оригинални рачун, ПДВ треба да платити дупло.
31. Потребно је појашњење како поступити у ситуацији када велики трговински ланац одбије фактуре које су исправно унете на СЕФ, тражећи да се уносе поља која не постоје на СЕФ-у.

У конкретном случају наведена ситуација се решава у оквиру облигационог односа који обвезник има са одређеним трговинским ланцем. Наиме, ако је издавалац издао еФактуру која је исправна из угла пореских прописа, околност да прималац одбије ту фактуру из наведених разлога не утиче на дужности које издавалац има из угла Закона о ПДВ. Да појаснимо, другим речима и кад прималац одбије предметне фактуре, издавалац је свакако у обавези да обрачуна и плати ПДВ ако му је настала пореска обавеза, наравно у складу са прописима о ПДВ. Такође, чињеница да је прималац одбио исправну еФактуру не утиче ни на право издаваоца на потраживање које има према примаоцу по основу извршеног промета. Према томе, овакве ситуације се решавају на облигационом нивоу и нису предмет уређивања пореских прописа. Свакако издавалац има могућност да сторнира и исправне еФактуре и да изда нове у складу са захтевима купца уз обавезу примене правила из члана 44. Закона о ПДВ.

32. Приликом издавања књижних одобрења по фактурама, које су издате са ценама од 4 децимале (нпр. 110,2583 динара) из система корисника, не постоји могућност добијања идентичне основице, ПДВ-а и укупног износа.

ПРЕДЛОГ: Повећати број децимала у исказаним ценама са 2 на 4.

Биће омогућен унос више од две децимале.

33. Проблеми сектора енергетике и рударства у вези са:
- Фактурама за корпоративне купце: збир нето, ПДВ и укупно представљају збор тих износа са појединачних тачења, сви они су заокружени на 2 децимале, што ствара разлике у неколико пара (+-) између онога што је упунодовано на СЕФ и Система продавца. Такође, проблем се јавља у разликама у тоталном износу фактуре, због заокруживања и начина на који се пријављује у СЕФ-у (нето цена плус ПДВ), док су цене корисника малопродајне, што доводи до разлика између Система продавца и СЕФ-а (избија ПДВ) и ствара проблеме код купаца јер се спецификације, које се шаљу купцима из Система продавца, разликују у односу на фактуру која је упунодована на СЕФ.

- Велепродајним фактурама: са купцима се договарају укупне цене са ПДВ-ом, а на фактурама исказују нето заокружене цене, на 2 децимале. Проблем је што су количине код продавца велике па ако је нето заокружен на другу децималу и ако је разлика нпр. само 0,001, продавцу је на 30000 литара разлика 30 динара, па неки купци праве проблем. И у наведеном случају, када се уploadује на СЕФ, заокружи се цифра и опет се ствара разлика између Система продавца и СЕФ-а што ствара проблеме код купаца јер се спецификације, које се шаљу купцима из Система продавца, разликују у односу на фактуру која је uploadована на СЕФ.
34. Честа недоступност СЕФ-а и немогућност да се у том тренутку пошаље фактура која се тиче нпр. ЦЕОП-а, где постоје законски рокови који се морају испоштовати.
35. Проблеми у исказивању појединачних цена производа на еФактури а у збиру је рачун у реду.
Јединична цена се тренутно исказује са максимално две децимале, али биће омогућено више.
36. Проблем приликом заокруживања количина фактурисане робе на е-фактури (нпр. Фактурисано је 0,298³ а на е-фактури је заокружено на 0,3м³). Сужен је избор јединица мере и неке јединице се на еФактури промене. Такође, не постоји као јединица мере гарнитура, сет, пар и пакет.
ПРЕДЛОГ: потребно је проширити шифарник јединица мере.
На корисничком интерфејсу количина се може приказивати на више од два децимална места, ХМЛ вам омогућава да унесете више мера у поређењу са корисничким интерфејсом, тачније гуи-ем.
37. Проблем у вези са везивањем књижних одобрења за конкретну фактуру додатно усложњава посао ако се узме у обзир да се књижно одобрење може издати на основу укупног оствареног промета. Такође, у прилог наведеном иде и обавеза да фактура буде одобрена, да би се применило књижно одобрење.
38. Проблеми са функционисањем СЕФ-а у радно веме те недостатак фактура добављача у реалном времену и немогућност задужења робе у малопродајама ствара проблем са надлежним инспекцијама.
39. Рокови књижења прописани правилником, који се мењају, могу представљати проблем приликом инспекцијског надзора.
40. Ако је фактура учитана у једном правном лицу које се спојило са другим правним лицем и ако је та фактура одбијена у правном лицу које је престало да постоји, питање је где се фактура поново учитава да ли у друштву стицаоцу или у друштву где је фактура и настала? Да ли да се ради сторнирање? Слично се дешава и са новим апотекама.
Пример/проблем: установе са КиМ- ЗЦ Косовска Митовица – одбили су фактуру и тразе измену на КБЦ Митровица. Регистрација КБЦ Митовица је била 01.10, фактуре су издате 15.10. Фактуре су издате на ЗЦ Митровица због Уговора, на основу добијених инструкција фонда, али су фактуре и даље одбијене.
Уколико је фактура издата на лице које је престало да постоји, то јест на погрешног примаоца, потребно је сторнирати издату фактуру и издати нову фактуру на лице које је наставило да постоји и које је правни следбеник лица које му је припојено.
41. Проблем при изради авансних рачуна у ситуацијама када купци грешком уплаћују веће износе који заправо нису аванси, а извод се књижи касније, када нема сазнања о уплати већег износа нити да ли ће тражити поврат новца, те због наведеног није могуће израдити авансни рачун на начин предвиђен законом.
ПРЕДЛОГ: Вратити решење из Закона о ПДВу у том смислу да је дозвољено да се не издаје авансни рачун ако у месецу у којем је извршена авансна уплата дође до промета,

- односно у супротном – уколико не дође до промета у датом месецу, треба одрадити авансни рачун.
42. Код делимичних испорука, ако је авансни рачун већи од вредности фактуре, није могуће урадити фактуру, већ авансни рачун мора да се дели на два авансна рачуна.
ПРЕДЛОГ: Уколико су се уплата и промет добара и услуга десиле у истом обрачунском периоду преко је потребно размотрити могућност укидања обавезе за издавањем авансних рачуна.
Логика је да се фактура за авансну уплату издаје након уплате и да се фактура издаје након, то јест коначна фактура, издаје након промета. У случају делимичних испорука неопходно је издати фактуру након сваке испоруке и у вашем случају она увек означава исти број фактуре за авансну уплату.
43. Проблем са издавањем еФактура у ситуацијама када изостане изјава од купаца, како би се унела еФактура на портал ручно. Наведено се односи на компликовану процедуру која подразумева да рачун мора бит евидентиран кроз фискалну касу, па се након изјаве купца врши рефундација у каси и прави се еФактура, подразумевано у истом месецу.
ПРЕДЛОГ: Размотрити олакшицу у виду евидентирања кроз касу, без рефундације са аутоматским системским пребацавањем у еФактуру.
44. Платформа СЕФ још увек не функционише стабилно и дешавају се падови система што узрокује да стотине излазних рачуна остаје заглављено између оперативног система и СЕФ-а. То захтева поновно ручно слање (будући да су рачуни у систему већ креирани) а што захтева додатни оперативни ангажман запослених. Наведено ствара недоумице у погледу тога да ли су упућене фактуре заиста и послате/прошле. Додатна отежавајућа околност је и у самој конекцији на портал и дужине времена трајања конекције, која је недовољна за обим посла. Непостојање могућности претраживања на СЕФ-у током дана. Могуће је логовање али без могућности прегледа. Уколико се и омогући наведена претрага, повремена је, траје кратко и веома је спора, доступнија је тек након 16 часова.
ПРЕДЛОГ: Омогућити дужу, целодневну конекцију.
45. У тренуцима када СЕФ не ради, фактуре које су послате често имају грешку у слању. У тим фактурама се види само број фактуре и датум, не виде се цифре, производи, количине. Приликом поновног слања, уочено је да СЕФ је запамтио бројеве фактура и не дозвољава поновно слање, него исказује као грешку број фактуре односно, дупликат. Наведено изискује ручни унос фактуре, често након радног времена, пошто је тада олакшан приступ СЕФ-у.
46. У ситуацији када се сваки дан издаје велики број рачуна, могућност изостанка слања фактуре је извесна, због грешке у СЕФ-у, дешава се да није добро евидентиран. Такође, немогућност масовног поновног слања докумената из лоших статуса (у наведеном случају, слати „1 по 1“ документ није релевантно решење);
ПРЕДЛОГ: Омогућити да се у СЕФ-у дозволи у оваквим случајевима прихватање рачуна са датумом који није исти као дан, када је рачун ваљано заведен у СЕФ-у (искључиво грешком СЕФ-а).
47. Ефактуре које се достављају су непрегледне и није уочљив назив комитента, јер није видљиво скраћено име (нпр. сви почињу са привредно друштво и сл.).
У овом случају препорука је искомунитирати да се као назив наводи име односно скраћено пословно име из надлежног регистра. Уколико се СЕФ користи непосредно, контактирати комитента да у својим детаљима компаније наведе адекватан назив
48. Приликом ручног уношења еФактура, нема опције да се прегледа изглед саме фактуре пре него што се пошаље.
Приказивање нацрта у ПДФ-у односно радне верзије у ПДФ-у није могуће.
49. Повећан обим администрације/папирологије због обавезе штампања отпремница које се припајају еФактурама, за разлику од претходног система фактурисања, када се

углавном користио један документ/рачун-отпремница. Такође, достава ПОПДВ обрасца и евиденција књиге издатих и примљених рачуна ствара додатан посао.

50. Недостаје „сигнал“ када истиче рок за одобравање.

Тачно. Сва одговорност је на корисницима. Свакако, ви имате могућност, тачније, постоји могућност накнадног прихватања аутоматски одбијеног или сторнирање аутоматски прихваћеног документа.

51. Проблем приликом прегледа набавки, односно, улазних документа, фактура локалних добављача. Наиме, прегледом („кликом“ на „Набавке“) нпр. 10 фактура локалних добављача а да се том приликом не изврши увид ни у једну појединачну фактуру, последично води ка статусу „прегледано“ свих поменутих фактура приликом наредног прегледа.

Суштина проблема огледа се у томе што, у већим системима, више запослених има могућност прегледа улазних докумената, те сходно описаној ситуацији – ствара се недоумица у погледу шта је заиста прегледано и чека потврду на одобрење а шта не.

Такође, приликом претраге улазних докумената, није могуће вршити је по називу добављача или броју рачуна, (као на почетку), док је претрага излазних докумената могућа само по броју излазног рачуна, остали видови нису могући.

ПРЕДЛОГ: Размотрити принцип из програма Outlook, да статус „Прегледано“ има само фактура која је заиста прегледана.

52. Законом је омогућено да купац, који преузме робу са уредно потписаном и у оригиналу испостављеном отпремницом, може да не прихвати одобравање рачуна на СЕФ-у. За јавна предузећа је та могућност дата у временском року од 15 дана и након тога се рачун по аутоматизму одобрава.

У земљама ЕУ где се примењује систем еФактура, ако је рачун одбијен, нема обавезе у вези са ПДВ-ом ни на страни издаваоца рачуна, а страна која је исти одбила нема право да рачун књижи или користи ПДВ.

ПРЕДЛОГ: Омогућити и приватном сектору једнаку заштиту у погледу прихвата/одбијања фактуре у СЕФ-у, односно могућност аутоматског одобравања.

53. Не постоји благовремени увид које су фактуре одбијене или још увек неодобрене од стране купца на СЕФ-у.
54. Неопходан је пренос извештаја по статусима у excellu са приказом поља напомена ради добијања информације о разлогу одбијања.
55. Додати информацију о датуму последње промене на конкретном документу (датум кад је прихваћен, одбијен и слично)

Постоји датум и време кад је одреаговано и ко је, осим кад се ради преко ЕРП-а, тад се обично види у том програму. Кад је аутоматски, то јест системски, тако и пише – аутоматски прихваћено односно одбијено.

56. Размотрити могућност да се на СЕФ-у уведе опција „период“ - како би се спречила могућност сторнирања прихваћених фактура из претходних периода. Када се поднесе ПДВ пријава, све корекције би требало да иду преко књижних одобрења и издавања нове фактуре (немогућност праћења фактура из претходних периода).
57. Приликом издавања књижног одобрења које се односи на период, СЕФ по аутоматизму креира везу са свим фактурама које су издате у том периоду ка једном партнеру. У случају када још увек није комплетирана аутоматизација креирања књижних одобрења на основу појединачних фактура, јавља се ситуација да се књижно одобрење везује за све фактуре издате у том периоду, а то није увек усклађено са чињеничним стањем, односно та књижна одобрења се врло често односе на поједине, а не на све фактуре из односног периода.

58. СЕФ не дозвољава ГЛН код у књижном одобрењу па га већина добављача не користи, чак и не наводи друге податке који могу да укажу на локацију на коју се односи одобрење.

ПРЕДЛОГ: дозволити употребу ГЛН кода у књижном одобрењу.

59. Чести застоји у функционисању система Е фактура, програм недоступан, сатима не ради па се поставља питање да ли се грешу у раду или је проблем у самом систему. Дешава се да веб окружење СЕФ-а не ради а АПИ ради. Прекиди нису синхронизовани, у сегментима долази до прекида и застоја у провери статуса. Систем је нестабилан, од почетка јануара уочено мноштво техничких проблема, успореност до граница неупотребљивости, затим недоступност АПИ-ја и система за електронско потписивање докумената. Систем претраге и филтрирања на порталу је доста рудиментаран и често неупотребљив.

60. Пре планираних прекида у раду, предлаже се слање обавештења корисницима.

Планирана недоступност система је описана у члану 29. Правилника о електронском фактурисању.

Свака друга информација о недоступности се благовремено објављује на порталу Министарства финансија. Сваки пут се шаље обавештења ка корисницима о планираном прекиду рада апликације сем кад се десе неке непредвиђене околности које су јако ретке.

61. Омогућити једноставнији канал комуникације са техничким службама.

62. СЕФ апликација се нон-стоп мења и прави велики проблем ИТ компанијама које раде на аутоматизацији извоза и увоза фактура

Свако ажурирање система, као и планиране измене се благовремено објављују на званичном порталу Министарства финансија, www.efaktura.gov.rs Свака измена је доступна прво на демо окружењу, управо из разлога да корисници могу да прилагоде своје системе. СЕФ се још увек великом динамиком развија и мења, такође, Дакле, како због доношења и ступања нових закона на снагу, тако и због различитих оптимизација, као одговор на различите изазове оптерећености система који настају као последица паралелне обраде велике количине захтева различитих корисничких система.

63. Да обрачун ПДВ-а буде видљив самим корисницима СЕФа да могу да ураде проверу својих ПДВ пријава, што сада није могуће.

64. Фактуре паркинг сервиса. Масовно издавање фактура појединачних за сва возила у портфолију лизинга. Ово је велики оперативни проблем јер се не издају групно на дневном или месечном нивоу. Ово је велики проблем када су дневне карте већ плаћене. Исто се односи и на полисе обавезног осигурања које се фактуришу лизинг компанијама а плаћају их корисници лизинга

65. Проширити/укинути ограничење у броју приступа преко АПИ. Такође, размотрити могућност доделе више АПИ кључева правним лицима која имају масовно издавање и слање е фактура, уколико се захтвом обрете Министарству.

66. Тренутно је у СЕФ уведено ограничење да се књижно одобрење и књижно задужење не могу издати док фактура на коју се иста референцирају није одобрена. На овај начин, настаје велика разлика у периоду када су књижно одобрења и књижна задужења књижена у пословним књигама привредног субјекта и иста издата у СЕФ због чињенице да процес одобравања фактура од клијената траје дуго.

67. Недоступност СЕФ-а због преоптерећености, што отежава синхронизацију података са софтвером.

Наиме, када се врши одобравање фактура или слање из ЕРП-а, а у том тренутку не ради СЕФ, долази до:

- неблагоприятног слања информације о промени статуса, па се појединачно, свака фактура одобрава;
 - непреузимања фактура са СЕФ-а у програм, па се појединачно, свака фактура преузима и убацује у систем;
 - до појаве статуса „mistake“ код излазних фактура, који потом захтева сторнирање фактуре и поновно ручно слање, тј. директно на СЕФ, не можемо поново послати из ЕРП-а;
 - нема износа код прегледа рачуна;
 - статус „mistake“ код улазних фактура блокира статусе докумената у систему.
68. Велики је проблем што СЕФ пропушта неисправне ХМЛ фајлове, који се шаљу путем АПИ позива. СЕФ не може да тумачи нпр. неисправно коришћење одређених поља, али није добро да се пропуштају рачунске грешке у подацима о ставкама робе на рачуну. СЕФ се правда тиме да му је функција да буде канал за доставу електронских докумената, али ће Пореска управа да контролише обрачун ПДВ-а на основу тих података. Када се предају пореске пријаве Пореској управи, не може да се поднесе неисправна пријава.
69. Периодично се дешава да сви документи оду у статус грешке – “mistake”. Ово се појави у ЕРП-у као статус, затим се мора улазити на веб оркужење и на самом СЕФ-у сваки документ појединачно слати, што повећава обим посла кад је у питању велики број докумената. Ако је неки документ остао трајно у статусу „sending“, мора да се ради отказивање па поновно слање. Конкретно, десетине фактура које су послате, СЕФ остави у статусу „Грешка приликом слања“, које је неопходно пратити и након неуспешних поновних слања, отказати на СЕФ-у, а затим их отказати код провајдера а онда поново послати. Самоотказивање је речено да је искључено и да неће бити могуће последњим изменама од 27.01. али за сада ради на СЕФу. Описана ситуација тј. опција сторнирања дневно десетине фактура и захтевања од купаца изјаве да није коришћен ПДВ, те формирање нове фактуре – потпуно угрожава пословање.
70. Проблем у СЕФ визуелизацији. Наиме, цена артикла је дата не за 1 м или комад, већ нпр. 100м. СЕФ у својој визуелизацији фактуре не приказује поље „BaseQuantity,“ па на фактури изгледа да је јединична цена 100 пута већа, јер је дата цена за 100м а то се на СЕФ „prewiev“ фактуре не види.
71. Уочен је проблем у вези са документима који су у статусу „ГРЕШКА ПРИЛИКОМ СЛАЊА“ (што се дешава са документима у случају када СЕФ не функционише стабилно), када није могуће извршити никакву операцију у смислу корекције, односно није могућа никаква корекција документа који је у овом статусу. Грешке које СЕФ пријављује се односе на погрешну мејл адресу, међутим, она је иста за сва документа на СЕФу, те уколико би се накнадно мењала мејл адреса, онда је ризик у погледу потенцијално погрешног исписа за документа која је тек потребно слати на СЕФ.
72. Посебан проблем је у повезивању документа еФактура са пријемом робе. Садржај документа еФактура је доста штур, типски је постављен тако да се не зна ни број отпремнице по којој је роба испоручена, ни место испоруке (поједине компаније имају 160 места за испоруку робе -малопродајне објекте, а еФактура стиже у централу).
73. Непрегледност фактуре и недостататак података који су били садржани у редовним фактурама: наручилац робе или услуге, текстуални опис услуге, рачуни за комуналне и друге услуге најчешће стижу без битних елемената, вода без броја водомера и количине очитане потрошње, смеће - без места извршења услуге, броја контејнера, уколико је рачун издат нпр. за сервис нема рекапитулацију вредности резервних делова и посебно извршених услуга.

74. Проблем са партнерима који нису у систему е-фактура и немају обавезу. Омогућавање делу субјеката да не буду обвезници СЕФ-а, значајно компликује процесе и захтева паралелан рад на два, у суштини различита, начина.
75. Проблем фиктивног враћања залиха због сторна фискализоване фактуре према корисницима јавног буџета који затраже е-рачун.
76. Немогућност експорт-а података као и претрага „по партнеру“, што отежава рад у моменту провере или самог претраживања. Наиме, велико ограничење представља немогућност масовног експорта података о статусима фактура на СЕФ-у из самог СЕФ-а, што изузетно успорава размену информација између корисника и његових партнера у смислу прихватања и/или сторнирања и издавања нових нових фактура.
77. Не постоји могућност да се извуку подаци у екселу и провере, како код еФактура које су послате, тако и еФактура које су примљене од добављача. Једина могућност је појединачна провера сваке фактуре или по називу или по ПИБ купца или добављача. Систем такође не ради проверу података аутоматски (назив фирме, адреса, унетих износа, попушта, погресно унетих поља), што ствара доста проблема са неисправним фактурама, које је неопходно појединачно детектовати, одбијати и обавештавати добављаче да фактуре нису законски исправне, уместо да то систем одбије и да им јави шта није исправно.
- ПРЕДЛОГ:** Омогућити на порталу excel „download“ за одређени период, како би компаније корисници портала имале могућност контроле (са свим подацима, комитент, ПИБ, врста документа, број рачуна, назив комитента, износ документа, статус).
78. Претрага прималаца фактуре је по ПИБ-у или матичном броју а пољопривредна газдинства користе ЈМБГ и број пољопривредног газдинства.
- Документа се могу претраживати по броју. Претрага ради и по ЈМБГ кад је у питању пољопривредно газдинство које се регистровало са ЈМБГ.**
79. Укидање појединих опција поступања са издатим фактурама (као што је то био случај са опцијом „ОТКАЖИ“) условило је измену процедура. Будући да се ово одражава на непосредан рад великог броја запослених у оквиру различитих сектора једне компаније, губи се могућност ажурнијег прилагођавања поступања и непосредне комуникације са партнерима, како би се избегли застоји у размени документације са купцима, што последично утиче и на потенцијалну злоупотребу и успоравање наплате.
80. Није јасно дефинисано шта је бруто цена односно нето цена. Не постоји добро развијена рабатна политика (не подржава касконт) и приликом АПИ превлачења увек иде крајња цена као НЕТО цена. Уколико је постојао неки рабат приликом рендеровања фактуре на самом порталу, не постоји могућност увида која је била бруто цена, на основу ког рабата је добијена нето цена.
81. Фактура не може да се пошаље следећег дана, већ мора да се мења датум. Такође, од добављача су честе еФактуре које су са грешком а велики проблем је и немогућност да се фактура пошаље до краја радног дана.
82. Слање фактура искључиво дан за дан. (Нпр. Клијенту се шаље фактура, у моменту када он није примио робу, те не прихвата фактуру. Имајући у виду да роба може да касни и више дана, због застоја у курирским службама и слично, а до тада нема одобрења фактуре. Неретко робу примају магационери, који немају ништа са финансијама и књижењем, које је и одвојено физички од фирме примаоца, те долази до несклада у целом процесу).
- ПРЕДЛОГ:** Размотрити опцију слања фактура у току једног месеца са датумима из тог месеца.

83. Немогућност отказивања фактуре коју клијент није примио и слање нове фактуре под истим бројем је проблем, јер се компликује праћење/евиденција шта су валидне фактуре, а шта не, у случају више сторнираних фактура које се приказују на картицама купаца и/или у програму пошиљаоца.
84. Субјектима је омогућено да слободно и паушално тумаче шта су минимални захтеви које еФактуре у смислу форме и садржаја треба да испуне. На основу њиховог тумачења, дата им је могућност да фактуре одбију, често без валидног или разумљивог коментара који би указивао на разлог одбијања. Често се користи ова могућност и масовно долази до одбијања еФактуре због елемената који ни у ком смислу нису законски обавезни, али њима олакшавају обраду ефактура. Свако одбијање фактуре генерише несразмеран ручни посао на њиховом кориговању и поновном слању и отвара могућности за злоупотребе у смислу померања валуте за плаћање испоручене робе.

ПРЕДЛОЗИ:

- Шифрирање-стандардизовање коментара који су обавезни приликом одбијања фактуре;
 - Дефинисање минималног законског скупа података који морају да се шаљу у еФактурама и увођење додатних контрола на самом СЕФ-у, које ће онемогућити слање еФактура ако не испуњавају те минималне захтеве, а онемогућити неоправдано одбијање. Тиме би се спречило да се појединачни купци позивају на законске норме и одбијају фактуре, какве истовремено пролазе код хиљада других купаца;
 - Усвајање одредбе која ће јасно назначити поља која нису обавезна и не морају да се шаљу на иницијативу сарадника. Односно да се ни једна фактура не сме одбити од стране партнера уколико су сва законска поља попуњена.
85. Достава рачуна преко СЕФ-а од банака за основицу кредита, приликом које се наплати основица и камата. Оно што је спорно је исказивање основице, пошто то значи да банка задужује корисника за основицу кредита, (добављач потражује). Наведено ствара недоумицу у погледу поступања банке приликом задуживања, односно, први пут приликом пуштања кредита, а други пут приликом издавања рачуна.
- ПРЕДЛОГ:** Појаснити наведено поступање и утврдити да је приход банке само камата, док средства која су позајмљена се враћају и не представљају приход банке а расход кориснику.

86. Пријем еФактуре доводи до уских грла у банкама и до успоравања процеса валидација фактуре по којима је потребно да се уради плаћење (е-фактуре добављача).

ПРЕДЛОГ: да за банкарске накнаде/камате буде укинута обавеза прихватања/одбијања е-фактуре и да иста има карактер информације. Ефактуре за банкарске накнаде немају употребну вредност за банке и контрола ових еФактура пре прихватања/одбијања доводи до непотребног ангажовања ресурса банке. У питању су хиљаде фактура на месечном нивоу које успоравају процес валидација фактура у банци.

87. Електронско фактурисање је промовисано као нешто што ће смањити трошкове, помоћи и олакшати посао привреди, а резултирало је са пуно додатног посла, који не доприноси ни пословању банке, ни односима са клијентима, а нити већој наплати пореза за државу. То је велики удар за привреду укључујући и банке и са постојећим капацитетима банка не може на задовољавајући начин да сервисира толику количину фактура. Банка је велики систем те се аналитика, кредита, позајмица, депозита, картица не води у рачуноводству него у организационим деловима који предствљају службе подршке за те послове, а они се до сада нису сусретали са фактурама. Такође, уноси се правни ризик у банкарско пословање где се накнадно фактуришу услуге и производи који се, у складу са уговорним обавезама, наплаћују директним задужењем рачуна клијента, што

потенцијално може отворити простор за различита тумачења и спорове између банака и клијената. За банку СЕФ представља значајан трошак, јер мора да ангажује скупе услуге екстерних ИТ вендора, а месечна услуга се наплаћује према броју издатих и примљених фактура. Ово ће свакако имати ефекат на повећање цене банкарских услуга и додатно оптеретити пословање привреде.

88. Тренутно еxcel фајл такав податак не приказује а значајан је ради утврђивања до ког момента је субјект био ван Система еФактура, односно када је постао обвезник истог јер то опредељује издавање односно пријем фактуре у папирном или електронском облику.
89. У пракси прималац је приморан да проверава све за примљене фактура у папирном облику од субјеката који нису обвезници ПДВ у смислу да ли су обвезници електронског фактурисања јер се дешава да су субјекти добровољни корисници електронског фактурисања а издају фактуре у папирној форми. Без податка о датуму када је субјект постао обвезник електронског фактурисања, примаоци су приморани на додатну проверу тј захтевање изјаве од издаваоца папирне фактуре када је постао обвезник електронског фактурисања.
90. Предлог за унапређење је регистар обвезника електронског фактурисања као што имамо ПИБ регистар са свим подацима о обвезнику.

ОСТАЛИ ПРЕДЛОЗИ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА

1. Изузети из слања камате и накнаде дефинисане уговорним односом и/или Одлуком и/или уговореном SWIFT поруком између клијената који су на СЕФу.

Број улазних фактура се вишеструко повећао, а број излазних фактура се повећао неколико хиљада пута. Са последњим даном у месецу, пошто банка има право фактуре да доставља на месечном нивоу број фактура се креће неколико стотина хиљада за једну банку, па слање тих фактура у СЕФ дуго траје. С тим у вези, банке примају велики број притужби клијената да их банке затрпавају хиљадама фактурама и да то представља велико оптерећење за њих како оперативном тако и финансијски, јер морају да ангажују додатне људе или да плаћају знатно више књиговође.

Код примљених депозита клијенти треба банци да испоставе фактуру за камату.

Клијенти немају обрачун камате, они прихватају обрачун камате који је банка извршила, па је клијент у могућности да изда фактуру тек пошто му банка достави све потребне податке за фактуру и то на основу података добијених од банака. Такође, сваку овакву фактуру треба проверити и усагласити са клијентима како би исте могле бити прихваћене што такође представља значајно оперативном оптерећење.

2. Размотрити могућност увођења нове категорије у СЕФ-у (поред категорија рачун, авансни рачун, књижно задужење, књижно одобрење), која би се односила на банкарске накнаде/камате. Приликом пријема еФактура, банке не могу да разликују да ли се е-фактура односи на банкарске накнаде или је у питању фактура добављача. Другим речима, банке би на улазу морале да одвоје еФактуре које за банку немају употребну вредност (е-фактуре за међубанкарске провизије, е-фактуре које клијенти издају банкама а односе се на припис камате по ороченом депозиту у банци) од еФактура по којима банка треба да преузме даљу активност (еФактуре добављача).

Клијенти банке су развили техничку функционалност да када приме еФактуру као РАЧУН, формирају обавезу и врше плаћање. Имајући у виду да банке углавном аутоматски наплаћују своје накнаде директним задужењим рачуна клијената, клијенти морају да раде ручне корекције а некада ураде и дупло плаћање и траже

повраћај. То доводи до негодовања клијената да им је фактура дупло наплаћена и траже књижно одобрење што се компликује процес. Уколико би се отворила нова категорија за банкарске накнаде клијенти би урадили посебну параметризацију у својим системима која не подразумева плаћање.

3. Предлог је да се банкарске накнаде, провизије и камате изузму из примене Закона о електронском фактурисању из следећих разлога:
 - Реч је о финансијским трансакцијама, а не комерцијалним које су у складу са Законом о ПДВ ослободјене обрачуна и плаћања ПДВ без права на одбитак претходног пореза,
 - У складу са Законом о ПДВ-у, банке су биле изузете од издавања фактура за банкарске накнаде и провизије и камате у папирнатом облику управо због административно – техничких проблема, пошто је реч о великом броју накнада на дневном нивоу, врло често малог износа,
 - Наплата накаде и камате није условљена издавањем фактуре односно банка сама на основу овлашћења на дан доспећа скида накнаду или камату са рачуна клијента,
 - Систем прихватања фактура у СЕФ-у се обесмишљава, јер зашто је потребно прихватање фактура које су наплаћене односно шта радити са фактурама за накнаду које су наплаћене, а нису прихваћене у СЕФ-у, а сигурни смо да ће бити значајан број таквих случајева у тој количини фактура.
 - Ради се о великом броју фактура које чак и ако СЕФ буде могао да прихвати нема значаја за издаваоца и примаоца, јер постоје друга докумета на којима се виде те накнаде, проивизије и камате (извод по трансакционом рачуну, извод по кредитној картици, извод по ороченом депозиту, каматни лист, план отплате...) и на основу којих је вршено књижење и плаћање,
 - Избегли би се велики трошкови за привреду у целини, као и беспотребни оперативни послови који значајно погоршавају конкурентност српске привреде и свеобухватног пословног амбијента, а што је у колизији са главним циљем процеса дигитализације у Србији.
4. Извршити измену Закона у делу дефиниције обвезника пореза на додату вредност како би сви субјекти били регистровани на СЕФ. Актуелна дефиниција води ка селективној примени Закона јер обвезници који немају свој рачуноводствени програм, морају да купују додатне програме за фактурисање, а занемарљиво мали број обвезника има решено аутоматско евидентирање ПДВ-а, па су принуђени да ангажују додатне раднике да ручним уносом у СЕФ врше обавезу евидентирања ПДВ-а.
5. Ускладити Закон о ПДВ-у са Законом о електронском фактурисању када је у питању “Изјава о исправци ПДВ-а по књижним одобрењима”, на начин да се путем СЕФ-а приликом потврде сагласности са издатим документом врати и текст Обавештења/Изјаве од томе да је на основу члана 21. и 31. Закона о ПДВ-у извршена исправка по том издатом и прихваћеном књижном одобрењу, уместо да тај документ иде одвојено поштом/е-маилом. Наиме, поставља се питање давања изјаве и обавештења за умањење основице за књижна одобрења по основу повраћаја и других финансијских одобрења на основу наведених чланова Закона о ПДВ-у и за сторниране рачуне да није коришћен претходни ПДВ по сторнираном рачуну у папирном, писаном облику већ је сврсисходније омогућити на самом порталу ту могућност у виду напомене или у неком посебном пољу.

6. Имајући у виду да је усаглашавање стања слањем Извода отворених ставки законска могућност, размотрити могућност обезбеђења е-размене ИОС образаца, што би помогло великом броју субјеката да избегне писану комуникацију.
7. У случају нефункционисања портала СЕФ (као што је био случај 31.01.2023. и 01.02.2023) за пристигле погрешне еФактуре укинути слање обавештења о умањењу одбитка претходног ПДВ.
8. Дати пример ХМЛ за појединачни унос ПДВ.
9. Омогућити логовање књиговођа са креденцијалима на налоге клијената и скидање података у форми којом аутоматски књиже, да би се избегла штампа, коришћење папира, слање поштом...
 - сакрити податке који нису релевантни за дату фактуру (десетине вредности пдв-а код којих је вредност 0)
 - омогућити веће могућности за дизајн фактуре (комитенти шаљу једну на свом обрасцу, једну са СЕФ-а)
10. Увести могућност наставка уноса еФактура приликом ручног уноса ставки, уместо да код изласка из ручног уноса брише све ставке, а оставља само "нацрт" па поново уносити све ставке. Код додавања ХМЛ датотеке предвидети могућност:
 - а) додавања прилога уз фактуру после учитаног ХМЛ фајла, као што је могућност чекирања "упис у ЦРФ", као код ручног уноса е-фактуре.
 - б) додавања порука уз фактуру после учитаног ХМЛ фајла, као код ручног уноса еФактуре.
11. Повезати фискални сервис, еФактуре и ЦРФ, како би се избегли захтев и изјаве државних институција, рефундација фискалног и куцање и слање нове фактуре на СЕФ.
12. Размотрити да Листа корисника Система електронских фактура садржи податак о датуму када је субјект постао обвезник истог.
13. Законом о електронском фактурисању или подзаконским актом појаснити поступање купца као обвезника електронског фактурисања у ситуацији када му добављач обвезник електронског фактурисања доставља фактуре у папирном облику, са појашњењем да се није благовремено оспособио за рад у СЕФ-у. Трансакције због МСФИ, МРС и Закона о порезу на додатну вредност не могу остати непрокњижене, иако не постоји валидна рачуноводствена исправа од стране добављача, у контексту форме документа.
14. Уношење посебног поља за унос примедби. Нпр „Унети примедбу“

Тим пољем би се сугерисало лицу које је послало е Фактуру да има неких недостатака у еФактури и не би се таква фактура одмах одбијала. Након исправљања исте она би се враћала крајњем кориснику исправљена и спремна за одобравање.
15. Омогућити код појединачне евиденције ПДВ-а опцију „УВЕЗИ ХМЛ ФАЈЛ,“ како би могли подаци да се прикажу групно, одједном.
16. Укидање обавезе издавања еФактуре за банкарске услуге (како код провизија тако и код орочења средстава). Само у једном месецу пристигне више од 200 фактура од банака везано за провизије, што генерише додатни посао око евидентирања у рачуноводству. Код орочења средстава ии заправо се и не врши услуга већ полагају само сопствена новчана средства у банку.

Размотрити укидање обавезе достављања фактура од стране банке за сваку провизију, за свако плаћање.

Такође, искључити обавезу банака да кроз СЕФ достављају фактуре за банкарске услуге које не подлежу обавези ПДВа: Банкарске услуге које не подлежу обавези ПДВа (већина банкарских услуга) се често наплаћују пре извршења исте, или у моменту пружања услуге задужењем рачуна клијента. Пословна промена се евидентира на основу књижења банкарског извода а не неког посебног задужења или фактуре банке. Увођењем обавезе да банке издају и електронске фактуре за све своје услуге које не подлежу обавези ПДВа усложњава посао и компанијама и банкама јер се практично документ издаје након што се пословна промена већ десила и наплатила те постоји обавеза дупле обраде исте (и кроз банкарски извод на ком се види наплата са рачуна трајним налогом и накнадно књижењем обавезе по достављеној ефактури).

- 17.** Потребно је укинути обавезу/односно издати мишљење да клијенти банке не треба да достављају банкама е-фактуре које се односе на припис камате по ороченом депозиту у банци. Клијенти банке, за обрачунату и плаћену камату од стране банке по примљеним депозитима немају основа за издавање е-фактуре. Банке су институције које су одговорне и надлежне за обрачун камате по примљеним депозитима из којих камата произилази. Веће пословне банке имају неколико хиљада приписа камате по ороченим депозитима на годишњем нивоу. Банка припис камате врши на бази Уговора о депозиту и банкама е-фактуре које се односе на овај тип посла нису потребне и немају употребну вредност.
- 18.** Од великог значаја је организација обука и давање званичних мишљења и упутстава за превазилажење горенаведених проблема и евентуално других ситуација.